

MIR

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta
dan praznik, dan poprej.Dopisi naj se izvolijo fran-
kovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje
po 20 vinarjev od garmond-
vrste za vsakokrat.

Leto XXII.

V Celovcu, 11. junija 1903.

Štev. 24.

„Učiteljski dom.“

„Vsaktera država more le na tistih podlagah obstati in se razviti, na katerih je nastala. V enotni državi po francoskem vzorcu v Avstriji ne moremo govoriti. Avstrija je nastala po združenju mnogih samopravnih delov in le v tem sestavu zamore obstati. Združena celota zajema svojo moč iz zdravja in moči svojih delov... Jaz sem danes še prepričan, da bi vse v naši lepi Avstriji bilo lepše, če bi se posamnim deželam dalo več avtonomije, in če bi se tirjatvam raznih narodov bolj ustrezalo, kakor se zdaj godi. Najvažnejši del narodnostne enakopravnosti pa je enakopravnost v šoli, in tega načela sem se vedno držal. Moji svetovalci so me pošteno podpirali, vzlasti odločni Exner. Ko se je nekoč govorilo o enakopravnosti Rusinov, mi je le-ta pisal: **„Načelo enakopravnosti tirja, da je ljudski jezik tudi učni jezik v šoli; a drugi deželni jezik se mora tudi povsod učiti, akoravno le kot prost predmet.“** — Tako piše Nemeč Helfert („Kultur“ 1903, stran 304.).

Načelo enakopravnosti. Kaj pa je to? povprašujemo po narodnih pravicah in na Koroškem najdemo končno le eno pravico lastne nespameti. Sklicujemo se na temeljne državne zakone — a ti so le pajčevina; kar ni čudno, da se smejo temeljni zakoni tolmačiti in rabiti kakor je gospodom v deželnem šolskem svetu drago, in nikogar ni, ki bi jih zavrnil in jim naročil, da se držijo zakonov. In ti gospodje: nekdanji Gobanc, zdaj Polli in Lemizi vsi vkup v Avstriji vendar niso bogvi kaj; oni so le vsled tega tako oblastni, ker smo mi tako slabi, in recimo nedelavni.

Priznajmo, da delovanje za naše ljudstvo med nami ni še v primeri s silo, ki nas obdaja od vseh strani, vzlasti pa pripoznajmo, da se na šolskem polju ne stori dosti. Človek se more na vse strani žrtvovati, se odgovarjati, a mi moramo odločneje nastopati, mi moramo vzlasti v šolstvu storiti odločilnih in vspešnih korakov.

Kako žalosten je vendar izgovor: „Vse to je le udarec v vodo“. Če se je ustanovil „Učiteljski dom“, to naj bo udarec v vodo? Ne vemo, morebiti bo pa več kaj, a izgovor, to je le udarec v vodo, brez da bi dotični vedel kaj boljšega nasve-

tovati, je udarec v obličje národni časti, je dokaz sramotne neodločnosti in izraz jako slabe volje.

Društvo „Učiteljski dom“ je pričelo lani svoje delovanje; prvi poskus ni bil več udarec v vodo, pokazal je, koliko simpatij ima to društvo. Od raznih strani se je društvo z veseljem pozdravljalo in donášali so se že lepi prispevki.

A ti prispevki so še vsi premajhni. Posebno slavne naše posojilnice so daleč zaostale za pričakovanjem. Prošnja je prišla lani sicer prepozno in letos nismo še zvedeli, v kolikor so se občni zbori spomnili „Učiteljskega doma“.

Znova moramo naglašati pomen tega društva: Zakaj je šolstvo v slovenski Koroški tako na slabem? Ker se poučuje slovenska mladina v tujem jeziku. Ali šolske oblasti te budalosti ne spoznajo? Spoznajo je, a bojé se radikalno-nemških politikov. Ti pa se bojé za svoje mandate, ko bi se slovensko ljudstvo probudilo, in z mandati vred bi své izgubili njihovi pristaši marsikatero dobro plačane službe. Kaj moramo proti temu? Mi moramo dobiti polagama pedagogov, mož, ki več ne bodo trepetali pred politično kliko, ki se bodo upali svoje prepričanje povedati tako glasno, da se bo čul v višjih krogih. Zdaj je položaj učiteljev tak, da se noben ne upa glasno dihati iz strahu pred lastnimi kolegi.

Pripoznajmo ob enem, da se ni skrbelo za naraščaj učiteljev; kaj pa se je kaj storilo, da dobimo slovenskih mladeničev za ta stan? Malo ali nič kaj! In kaj se je storilo, da se ohrani v fantih, ali vzbudi národni čut in versko mišljenje?

Kar se popred ni zgodilo, se mora kmalu popraviti. — Ne moremo? Potem pa poginimo! Kdor pa noče poginiti kot suženj, naj se brani, in če bi bil sam na obzidju domovine proti tisočim nasprotnikom. Star naš dedni greh je mehkušnost in neodločnost; ravno v tem je Nemeč Slovana šestokrat prekašal. Spoznajmo to napako in bodimo bolj trdni, bolj pogumni, bolj delavni in še bolj požrtvovalni. Vzlasti odbore naših posojilnic prosimo: Ne zanemarjajmo v skrbi za bodočnost, brigati se za sedanje dni. Saj nikdo ne pričakuje bogšive kako velikih žrtev, a častna dolžnost koroških posojilnic je, da vsaka dá primerno letno podporo „Učiteljskemu domu“. „Učiteljski dom“ hoče skromno začeti, polagama, v teku let hočemo rasti, ne tirjamo več, kot za-

moremo. Predno se je društvo začelo, sestavili smo račun, cenili naše moči in potem smo šli na delo z zaupanjem, da pojde, kar mora iti.

Danes, ko je poteklo eno leto, se oziramo nazaj, ne s ponosom sicer, a vendar hvaležni dobrotnikom. Nekateri prijatelji našega ljudstva so veliko žrtvovali, in priznali bomo, če kje, je denar tukaj dobro porabljen. Kdo ne pozna položaj toliko dijakov, ki v skrajni bedi preživé leta uka? Kdo ne vé, kako lahko se jim izgubé svetinje vere in ljubezni do ljudstva, če iz tega ljudstva niso dobili nobene pomoči, da pa so morali beračiti ob durih nasprotnikov. Mi moramo naše dijake, in zdaj v prvi vrsti učiteljske, bolj podpirati, da bomo dobili domačih, dobrih učiteljev.

Ali je društvo že kaj storilo? Da! Prvo leto se je nabralo doneskov 6771 K; stroškov pa je bilo 2555 K.

Društvo vzdržuje letos osem mladeničev, za katere plačuje mesečnih 304 K, k tem stroškom so gojenci doslej donášali sami le še 567 K. Izmed teh mladeničev jih je nekaj, o katerih nam poročajo profesorji, da so uzorni, kar je preslabega, tem bo društvo své podpore zopet odtegnilo; naš dragocen denar se sme izdavat le tam, kjer je res upanja, da se doseže društveni namen.

Izmed koroških posojilnic je društvu poslalo doneskov doslej le pet, od zunanjih ste poslali dve! Ker se je tedaj večina doneskov dobila od zasebnikov, in ker vendar upamo, da se spomnijo posojilnice častne svoje dolžnosti, nadaljuje odbor svoje delovanje prepričan, da se v teku let zaklad tako ukrepi, da se postavi lastni zavod.

Za letos je sklenil občni zbor, da novih gojencev ne sprejema.

Slavnostna akademija slovenskih bogoslovcev.

Redno prirejajo slovenski bogoslovci celovški svojim gostom slavnostne akademije, ki naj pokažejo, kaj so vrli gospodje, ki se pripravljajo na vzišeni poklic slovenskih duhovnikov, tekom leta dosegli s pridnim učenjem, z marljivim trudom.

Letos se je slavnostna akademija vršila zadnji četrtek dne 4. junija, in sicer v spomin 55letnici, odkar akademija obstoji. Lahko trdimo, da je bila

Duh stopa v Slovence
Napoleonov.
En zarod poganja
Prerojen ves nov.

Vsi so bili od tega nenavadnega preobrata tako prevzeti, tako prepolni. Zavest, da je tudi Slovenec sedaj polnopraven, jih je tako opojila veselja, da prvi trenutek niti rodoljubni možje sami niso znali, kaj naj zahtevajo. Toda razmere so takrat same nudile sredstva za samoobrano, za napredek. Kamor si pogledal: na Francosko, v Nemčijo, povsod so se združevali tlačeni elementi (sloji) v društva, dobro znajoč, da

Više očíh, vidi više
Više mislih više smatra
Više rukah več napiše,
Iz više iskar biva vatra.*

Tega naravnega sredstva so se oprijeli tudi Slovenci: v Ljubljani, v Gorici, v Trstu so se osnovala domoljubna in rodoljubna društva. Na vseh teh društvenih praporih pa se je svetilo geslo Bleiweisovo: „Za vero, cesarja in národnost“. In národná ideja (misel), ki je do zdaj spala spanje pravičnega, ki je bila dosedaj čisto nekaj postranskega, je postala sedaj edini smoter vsega delovanja in hotenja Slovencev. Zavedli so se še le tačas globoke istine, besed, ki jih je zapisal sloveči Herder v svojem opusu: „Briefe zur Beförderung der Humanität“: „Ali ima ljudstvo kaj dražjega, kakor jezik svojih očetov? V njem nahajaš vse bogastvo živnega sporočila, zgodovine, verstva, življenskih naziranj, v njem celo ljudsko srce, celo ljudsko dušo. Takšnjemu ljudstvu jezik vzeti, ali ga zatreti, se pravi, ljudstvu vzeti njegovo edino nesmrtno blago, ki prehaja od očetov na otroke. Kdor mi hoče

moj jezik prikrajšati, ta mi hoče vzeti tudi mojega razuma, vzeti čast in pravico mojega ljudstva.“ In globoka resnica, ki se skriva v teh Herderjevih besedah, jih je gnala v boj za národne svetinje. Tako je grmel grom prenovljenja že v vseh slovenskih krajih — edini Korotan se še ni oglasil.

* * *

V oktobru leta 1848. pa so prinesle Bleiweisove „Novice“ v Ljubljani veselo novice, da se je konstituiralo (ustanovilo) v Celovcu pod predsedstvom Hladnika in Einspielerja „Slovensko društvo“ (Scripta Viene Lip. B.) In čuda: „Slov. društvo“ je takoj poseglo dejansko v zmesnjave, takoj prijelo trobojno zastavo in jo razvilo pred očmi strmečih Korotanecv, ki so že malone pozabili: da so Slovenci. Naenkrat so stali v tesni zvezi s „Slavljanskim društvom“ v Gorici — in s „Slovenskim društvom“ očeta Bleiweisa v Ljubljani. In v tej zvezi so se potegovali kakor omenjena dva društva za politične pravice Slovencev — tako, da je imelo ta čas to slovensko društvo precej politično lice. Še sedaj ležé v našem arhivu listine in dokumenti, ki jasno pričajo, kako pozorno je sledilo „Slov. društvo“ razpravam frankobrodskega zbora, kako so protestirali proti razkosanju Avstrije in proti prikojenju Avstrije v nemško zmisel ter prosili pri cesarju Ferdinandu III., da razkroji ta zbor in odpokliče jugoslovanske poslanca, ki kujejo sklepe, preteče Avstriji pogin in národnostim pa veliko nevarnost.

Namen društva je jasno izražen v resolucijah odborovih sej: „Naša naloga mora najpoprej biti, národni duh na Koroškem izbuditi ino trdo pod-

PODLISTEK

Akademija slovenskih bogoslovcev v Celovcu — 1848 do 1903.

(Govoril pri slavnostni akademiji dne 4. junija t. l. čast. g.
Fr. Ks. Cukala.)

Petinpetdeset let, več kot pol stoletja je preteklo in izginilo v morju večnosti, odkar so se začeli gibati slovenski bogoslovci v Celovcu, kar so stopili v kolo, si dali roke k zvezi in prisegli na geslo: „Vse za vero, cesarja in národnost“. 55 let je zvihralo od leta 1848. z neznansko brzino naprej, odkar se je porodilo v Celovcu „Slovensko društvo“ — posestrima zdajšnje „Slovenske akademije“, odkar so napravili celovški bogoslovci prvi korak za uresničenje onih želj za národovo srečo, katerih jim je gorelo, plamtelo srce.

Bilo je burnega leta 1848. Svoboda, napredek sta slavila svojo zmago. Vso Evropo je pretresel preobrat v socijalnem in političnem življenju. — Prekucijsko gibanje v Parizu, Berlinu, Dunaju se je zasejalo po celi Avstriji; povsod se je zahtevalo národnih pravic za ljudstvo, povsod se govorilo o svobodi. Avstrija je dobila ustavo, in ta je predramila, prebudila vse svoje národe, tudi slovenskega. Ljudstvo se je začelo zavedati svojih pravic ter glasno zahtevalo, da se vpelje slovenski jezik v šolo, v urade in v vsakdanje življenje, kakor po pravici v slovenskih deželah biti mora. Nek nov duh, neko novo življenje je vzbudilo in zacvetelo v vseh slovenskih srcih — prav kakor poje naš prvi pevec Valentin Vodnik:

ta akademija najlepših ena, kar smo jih videli. Lepo se je družilo krasno petje, točno tamburanje, tehtni govori. Udeležba je bila dobra, a lahko bi bilo prišlo še več gospodov. Vsakomur, kdor je lepo slovesnost zamudil, je lahko žal! Med došlimi so bili med drugimi gg. stolna kanonika dr. Sommer in Vidovic, konz. svetovalec dr. Cigoj, in mnogo gospodov svetnega stanu, zlasti tudi kmetov. Prišlo je tudi nemških gg. bogoslovnih profesorjev, članov vodstva in bogoslovcev.

Po krepkem pozdravu g. Cukala se je rešil dobro sestavljeni vspeh. Posebno nam je ugaljalo točno tamburanje. Gg. tamburaši — 9 gospodov — so pokazali, kaj se dá napraviti iz tamburice po vstrajnem, neumornem učenju in vežbanju. Posamezni glasovi so se jako dobro ujemali, da so vse skladbe našle burno pohvalo. Izvajali so sledeče točke: Farkaš: Koračnica „Zvonimira“; Brož: „Spomin na Blejsko jezero“, romanca; Brož: „Venec slovenskih pesmij“; Brož: „Živio predsednik!“ koračnica.

Zelo dovršeno je bilo tudi petje: Moški zbor je pel: Laharnar: „Moj dom“, Druzovič: „Je pa davi slanica pala“, Schwab: „Slanica“ in Foerster: „Pjevajmo.“ Gg. A. Sadjak in J. Lenasi sta zelo dobro zapela dvospjev Jenkotov: „Na tujih tleh“, g. Hornböck, prefekt v Marijanišču, pa z globokim občutkom Ipavčev: „Če na poljane rosa pade“. Petje je vodil in samospel spremljal na glasoviru gosp. Rado Rozman.

Znamenita sta bila govora. G. drugoletnik Iv. Lučovnik je govoril zelo duhovito o slovenskih izobraževalnih društvih na Koroškem, g. semeniški duhovnik Fr. Cukala pa o postanku in razvitku akademije slovenskih bogoslovcev v Celovcu od l. 1848. do 1903. Oba govora sta bila dobro premišljena, lepo sestavljena, in navdušenjem in krepko predavana. O vsebini tu ni treba dalje govoriti, ker bo „Mir“ objavil oba govora v celoti.

Konečno se je g. Cukala še zahvalil za udeležbo in prebral lepo število došlih brzojavnih pozdravov. Slavnost se je zaključila s cesarsko pesmijo. Dodali so tamburaši tudi še: „Lepa naša domovina“.

Razšli smo se z zavestjo, da se gg. slovenski bogoslovci v celovškem semenišču vestno in resno pripravljajo na svoj bodoči poklic, da pa znajo s potrebnim in koristnim lepo družiti prijeto. Vnemajajo se za vspešno delo v čast sv. cerkve, pa v prid svojemu narodu slovenskemu. Slava jim!

Dopisi.

Beljak. (Taki so!) V zadnjem „Miru“ smo omenili, da dela gosp. Mahaček, gostilničar hotela „Meran“ za se reklamo s tem, da prav na nesramen način obrekuje in zasramuje poštene Slovence, in sicer samo zaradi tega, da se zopet priljubi mogočnim Nemcem, kateri so mu stopili na vrat, ker je imelo slovensko omizje tam svojo klubovo sobo. Ko so tisti čas bruhanli Nemci čez Slovence, smo se zdržali v listih in govoru vsake besede, ki bi bila mogla škodovati Mahačeku, v upanju, da bo tudi on tako pošten. On pa imenuje zdaj Slovence brez vsega povoda „Windisches Gesindel, abgedrahte Leute, falsche Gesellschaft“ (slovenska svojata, zvite ljudi, lokavo družbo) itd.

Iago v ljudstvu zadobiti, samo ta način bo po našem mnenju slovensčini eno korist prinesel. Zato je pa treba, da se buditelji sami najprej izpolnijo v slovenskem govoru in pisavi, da se oni sami najprej napijejo narodnega duha — in to hoče storiti to društvo.

S tem društvom pa je vzkliko istodobno tudi društvo slovenskih bogoslovcev v Celovcu pod istim imenom: „Slovensko društvo“. Gotovo krasen, pomenljiv, značilen namen! Vzбудiti ljudstvo, privedi ga do spoznanja svoje vrednosti, svoje moči!

Ali nam se ravno tako vsiljuje vprašanje: odkod pa so bogoslovci crpali in zajemali toliko navdušenost v onem času kozmopolitizma — toliko ljubav do narodnega dela? Stvar je jasna. Kakor raztopi pomladansko solnce s svojimi toplimi prameni sneg in led, ki prekrivata prek in prek spečo naravo, in vzbudi to naravo, da se prenovi in pokrije z zelenjem in novim cvetjem, tako je raztopila beseda cesarjeva: „Vsem mojim narodom enake pravice“ zimski led, v katerem je dolgo, dolgo spala slovanska narodnost, in v prsih mladih bogoslovcev je zavladala pomlad prerobenja narodnostnega življenja. (Konec sledi.)

Smešničar.

* Gost: Gospod krčmar, ali vi nič ne pumpate, ker se ne vidi na vratih nič s kredo napisanega. — Krčmar: Za moje goste ne potrebujem krede, šriflajtariji pa ne zahajajo k meni.

* Nepotrebno vprašanje. A: „Se ti kdaj prepiraš s svojim možem?“ — B: „Kaj še . . . kje se pa upa“ . . .

Mož, ki je to v hotelu „Meran“ slišal, je rekel, da se on vseh grdih besed, katere je rabil Mahaček, sploh ne spomni več. Nekega, v vsakem oziru poštenega Slovence pa je imenoval z imenom in ga zval „Windischer Betrüger“ (slovenski goljuf), akoravno dotični z Mahačekom še nikdar ni imel osebo opraviti in ga gostilničar še poznal ni. Seveda ga je zaradi tega obrekovanja dotičnik tožil in je bil Mahaček obsojen na 20 kron globe. Primeroma prav majhna kazen za tako javno obrekovanje, s katerim se krade poštemu človeku čast. Zaradi obravnave bi se dalo lahko ziniti tudi kako besedo, pa se raji zdržimo. Značilno na vsem tem pa je to, da je tožitelj šel k odvetniku gosp. dr. Mayer-ju in da ta tožbe proti Mahačku ni hotel prevzeti, rekši: idite h komu drugemu, jaz sem z njim osebo znan. Po teh besedah seveda je tožitelju primanjala sapa, in ni bilo drugače, kakor da je tožil naravnost pri sodniji. Tudi k drugemu odvetniku ni kazalo iti, kajti pri Mahačku imajo slavni juristi (sodniki, odvetniki in neodvetniki) za odškodnino Mahačku za zgubljene slovenske večere, zdaj vsaki terek večere juristov. Tako je mogoče, da bi tudi drugi ne bil sprejel zastopstva. — Zdaj pa oglejmo si Mahačeka bolj natanjko. Ko so pritisnili Nemci na njega zaradi slovenskih večerov je on nam kazal pismo, v katerem so mu pretili, da poskrbijo, da ne bode zahajal k njemu nikdo več. To pismo je bilo od nemške ljudske stranke. Drugo pismo, katero pa je takoj strgal, je bilo brez podpisa, v katerem se mu je grozilo, da pridejo neki razgrajalci — saj se vé, kdo — izzivat, delat mačjo godbo in šipe pobijati. Mahaček se je izrazil: To je svinjarija od teh ljudi, kar počenjajo z menoj. Jaz sem tudi Nemec, ali tak Nemec pa ne. — Dva gosta je imenoval po imenu in rekel, da sta tako kričala tisti večer, da sta bila prav hripava. Jaz ne vidim, je rekel, zakaj bi se pošteni Slovenci ne smeli zbirati čisto za se v stranski sobi. Sploh sem jaz začetnik in najemnik, in sem vsakega poštenega gosta, bodisi katere narodnosti hoče, vesel. Ravno ker sem pa začetnik, se moram udati nemilosti. Tudi v neki kavarni je tako govoril in hvalil Slovence kot dobre goste. Zdaj pa je obrnil žezlo in udriha brez povoda po Slovenceh. Tak je torej ta ptič! Slišite g. Mahaček, ali se vam niso povedali vsi pomisleki zaradi slovenskih večerov? Ali imate povoda, Slovence imenovati neresnično družbo? Sramotno in ne možakarsko pa je bilo od Vas, da niste obvestili Slovencev prej o nakani Nemcev, saj ste vedeli to že dva večera prej, kar ste sami priznali. O priliki pritiska na Slovence je zabavljal Mahaček proti nam čez Nemce, da pa dobi zdaj zaupanje pri svojih gostih, pa udriha čez Slovence. Lep nemški značaj to! To je odkritosrčnost in resnicoljubje, kaj ne? Taki so ljudje, ki se slišijo med „falsche Gesellschaft“ (lokavo družbo), zatorej naj se prime Mahaček za svoj nos, potem še le naj krade čast poštemim ljudem. Skrbeli pa bodemo že za to, da se ubrani Slovencev, domačih in zdaj tudi tujcev!

Brdo ob Zili. (Tri zanimive tožbe.) Tekom enega leta imeli so tukajšnji Slovenci tri prav zanimive pravde v Šmohoru. Prvo tožbo imel je tukajšnji gospod župnik zoper nekega bivšega podučitelja v Melvičah. Ljudje so bili namreč zoper sedanjega župnika od nemškutarske stranke prav močno nahujskani. Pred njegovim dohodom razširjali so različne laži, na pr. da je Čeh, da ne zna slovenski ali nemški itd. Po njegovem vmeščenju na faro so zopet začeli razširjati različne laži, da se je pregrešil zoper svoje uradne dolžnosti kot duhovnik in veroučitelj. Gospod župnik dobi dve zanesljivi priči, da je omenjene reči med drugim razširjal prej omenjeni učitelj, od katerega ste oni dve priči to prvič slišali. Kdo je te reči pravil učitelju, tega on ni hotel povedati, pa tudi ne svojih besed preklicati, pač pa je na to po brdski fari okrog poizvedoval po ljudeh, ki so o tem govorili. Pri obravnavi je učitelj nastopil dokaz resnice, in da bi mogel to storiti, bili ste na to še dve obravnavi. Župnik-tožitelj je kar pri prvi obravnavi tirjal, naj se neke priče ne zaslišijo, ker tiste čisto nevažne reči, katere bodo one povedale, niso v nobeni zvezi s to tožbo; tudi so se zgodile še le po veliki noči, med tem ko je učitelj svoje obrekovanje razširjal že pred veliko nočjo. Sodnik je pa na to odgovoril, da je vse eno, ali se je to prej zgodilo ali pa pozneje, da le dokaže, da je resnico govoril. Bili ste na to tedaj še dve obravnavi, ali dokaza za svoje besede učitelj ni mogel dognati. Učitelj sam je mislil, da bode obsojen, ali razsodba se je glasila: Učitelj je oproščen, ker njemu ni bilo treba dokazati, da so se omenjene reči res dogodile, ampak samo, da so bile dotične govornice zares razširjane in to je dokazal. (§ 490. kaz. zak.)!! Župniku-tožitelju se je posebno to čudno zdelo, da ste bili za ta dokaz dve posebni obravnavi potrebni, ko je vendar on sam samo zavolj tega šel tožiti, da bi s tem omenjene slabe govornice odpravil, kar je on že pri prvi obravnavi iz-

recnet poudarjal. — Drugo tožbo je imel neki kmet iz Limarč. Njegovi deklici, ki hodi v prvi razred v šolo, je desna roka tako zaotekla, da ni mogla z njo več jesti. Oče jo tedaj vpraša, kaj je bilo, in ona mu pove, da jo je gospod nadučitelj po šoli za kazen s palico na roko udaril. Ker ta kmet že dalje časa ni prav dober z nadučiteljem, tako je šel kar drugi dan, ko je bila ravno nedelja, k sodniji, in po ukazu od tod k okrajnemu zdravniku, da dobi od njega spričevalo. Ta mu ukaže priti prihodnji dan. On to tudi res stori, na kar mu zdravnik napravi spričevalo, da je dobila deklica tri udarce na roko. Pri obravnavi je pa nadučitelj rekel, da je deklico samo enkrat na to roko udaril, kar je ona tudi sama pripoznala. Poklicali so k obravnavi zdravnika, in ta je rekel, da se zdaj na dekličini roki ne pusti več dobro določiti, koliko udarcev je dobila, in ako jo je nadučitelj samo enkrat na roko udaril, da je morala one udarce od koga drugega dobiti, kar je deklica pa odločno zanikala. Gospod nadučitelj je bil seveda oproščen. Te nasprotujoče si reči tako najbolj lahko raztolmačimo, da je deklica svojo ročico iz strahu malo vkup držala, tako da jo je šiba tako v sredi roke kakor tudi ob obeh straneh zadela, in tako je morebiti mogel zdravnik tri udarce konstatirati, akoravno je samo enega dobila. Drugače si tega ne moremo misliti. Šiba je seveda v šoli potrebna, ali za zdaj še nekako protipostavna. — Tretjo tožbo je imel gospod deželni poslanec Franjo Grafenauer. Pisal je kot načelnik krajnega šolskega sveta na okr. šolski svet nekaj zavolj slovenskih ur v tukajšnji ljudski šoli, potem je poslal tja neko pritožbo domačega gospoda župnika, katerega je bila tukajšnja učiteljica hudo razžalila. K temu je prišlo še več drugih rečij, posebno pa še ta, da je začela učiteljica z nekim gozdarskim pomočnikom preveč intimno, zaupljivo obbevat. Res, da se je na to kmalu z njim zaročila, ali ljudje na tako očitno intimno obnašanje niso navajeni in se zavolj tega še zdaj jezijo. Ko je gospod Grafenauer v neki vlogi na okrajni šolski svet tirjal, naj mu prej omenjene vloge vendar enkrat rešijo, tako se je tudi zavolj omenjenega učiteljinega obnašanja pritožil. V tej vlogi je gospod Grafenauer učiteljico hudo prijel, tako da je šla ta zavolj razžaljenja časti tožiti. Gospod Grafenauer je nastopil dokaz resnice, ali zgodilo se mu je, kakor se pri takih zadevah velikokrat prigodi: Nekaj prič ni govorilo tako, kakor je on od njih pričakoval. Tako bi imela neka žena pričati, da je videla učiteljico tako intimno obbevat, že začetka meseca marca, t. j. še pred svojo zaroko, in da so takrat o tej zadevi govorili tudi že šolarji, ali v svoji zmedenosti, ali kako bi rekel, je izjavila, da je bilo to brčkone nekako začetka maja. In 2. maja jo je gospod Grafenauer že po prej omenjenih otrocih popraševal. Nekaj mož mu je zopet prav dobro pričalo, ali bolj o drugih rečeh, ki niso naravnost v to obravnavo spadale. Ker je tedaj g. Grafenauer dokazal, da je imel vzrok se zoper učiteljico pritožiti in je vsaj nekako svoj hud izraz opravičil, tako je bil pri drugi obravnavi dne 28. maja obsojen po § 493. v 200 kron kazni, t. j. za 100 kron manj, kakor je po tem paragrafu za navadno določena najmanjša kazen. Postava se pač lahko prestopi, ali v podobnih slučajih, kakor tudi pri konfiskaciji časopisov, se smatra tako postopanje navadno za znamenje poztvovalnega, neustrašivega delovanja.

Od senčne strani ob Zili. (Po krivem pohvaljeni fantje.) Bilo je letos v postnem času, mogoče prvega aprila, ko se je nekdo iz Borl prav pohvalno izrazil o fantih iz borolske fare. Med drugim ga je tudi posebno veselilo, da ob pustnem času niso napravili nobenega plesa, ampak ta nemarni čas dostojno in pobožno preživeli. Mislili smo tukaj v senčni strani, da bode mož, ki je to pisal in ki tudi lahko dokaže, da ima prav brihtno glavo, ta svoj dopis preklicati, ko se bode prepričal, da se je hudo vrezal. Kajti gotovo je moral tudi on izvedeti, kar so tukaj hudobni jeziki govorili, da tamošnji fantje ob pustnem času niso napravili nobenega plesa, ker so se bili takrat z dekletki skregali in so ta rekla, da na ples ne bodo prišla. Kar so pa, posebno fantje iz Gorič, v domači občini zamudili, to so popravili vsaj dvakrat v brdski občini. Ker ob pustnem času doma niso imeli plesa, so šli na ples v Dole. Ali ni dolgo trajalo in začeli so se z domačimi fanti tako prepirati, da so morali ti ples zapustiti in iti domu, sicer bi prišlo do hudega pretepa. Ko so se ti odstranili, začeli so se fantje iz Gorič sami med seboj prepirati. Ko je bil sedaj po veliki noči v Ločah „žegen“, so goriški fantje zopet prišli in razbita okna, polomljeni ploti itd. so bili znamenja njihovega obiska. In to niso pri teh fantih morebiti samo posamezni običaji, ampak, ako pogledamo samo par let nazaj, lahko več takih pretepev naštejemo, katerih so se ti fantje udeležili in od katerih jih je bilo nekaj vsled tega tudi kaznovanih. Dà, pred kakimi štirim leti hoteli so šolarji iz Gorič celo svojega

kar je „Mir“ poročal o tisti vaji dne 17. maja, gola istina! Čemu torej toliko razburjenja od strani teh ljudi? Resnica v oči bode!

Beljak. Poročilo o pevski slavnosti prihodnjic. Tokrat ni bilo mogoče. Hvala in pozdrav!

„Honza“. Danes ni bilo mogoče vsega objaviti. Hvala, in prosim nadaljevanja! Na zdar!

G. B. Stöckl v Pliberku. Vaši prošnji, izrečeni v pismu z dne 6. t. m., smo takoj ugodili.

Loterijske številke od 6. junija 1903.

Dunaj	1	34	64	36	86
Gradec	55	40	57	88	48

NAZNANILA.

Izborna gorenjsko domače platno

za hišno in cerkveno rabo, pristno tkano; dalje brisalke, trdne baže, namiznike, servijete in drugo tako za nevestine bale in hišno rabo potrebno blago, kakor tudi čipke za cerkveno perilo, albe, koreteljne, oltarje itd. izdeluje in udano priporoča

Ivana Debevc,

trgovka z domačim platnom in čipkami
v Škofji Loki na Gorenjskem.

Rupert Novak,

Celovec, Velikovaška cesta števil. 2,
se priporoča

za popravo aristonov, avtomatov, vrčkov za pivo z godbo, lajn, harmonijev, igralnih skatelj, orglic itd. za najnižje cene in z najhitrejšo postrežbo.

Na zunaj se najceneje računa.

Ob enem se priporočam častitim cerkvenim predstojništvom za popravo cerkvenih orgel za najnižje cene. — Spričevala so na razpolago.

Za prijazna naročila prosi
s spoštovanjem

Rupert Novak.

Istrska klet v Beljaku.

„Istrska vinarska zadruga v Pulju“ je v Beljaku, Freihausgasse 3, otvorila za Koroško svojo podružnico, katera razprodaja zadruga vina na debelo in drobno, ter udano vabi prijatelje dobre kapljice na obisk.

Cene na debelo:

Teran II.	K 34.—
„ najfinejši	„ 40.—
belo vino	„ 36.—
muškatelec	„ 56.—

Cene na drobno z zapečatenosteklenico:

Teran II. vel. stekl. okrog 1 liter vsebine	K —70
„ mala „ „ 1/2 litra „ „	—32
najfinejši velika „ „ 1 liter „ „	—78
„ mala „ „ 1/2 litra „ „	—36
belo vino velika „ „ 1 liter „ „	—74
„ mala „ „ 1/2 litra „ „	—34
muškatelec vel. „ „ 1 liter „ „	—94
„ mala „ „ 1/2 litra „ „	—44

Steklenice se vzamejo za lastno ceno nazaj, in sicer velika za 21, mala za 7 vinarjev.

Vina v steklenicah:

Muskat beli, najfinejši, steklenica z 7/10 litra	K 1:40
„ rdeči (vin di rose) steklenica	„ 1:40
Refoško steklenica z 8/10 litra	„ 2.—

Opomba. Naša zadruga edina pošilja istrska vina za dunajsko meščansko klet. — Za pristnost vina jamči zadruga.

Živinsko sol

ima v zalogi

Albin Novak

v Sinčivasi (Gospodarska zadruga)
po novi, zelo znižani ceni!!

Ob enem priporoča dobro zalogo špecerijskega, manufakturnega in drugega blaga.

Ako si hočete po ceni in dobro
pravo švicarsko uro

kupiti, obrnite se zanesljivo do

H. Suttner-ja, urarja v Kranju,

ker te ure so po celem svetu znane kot najboljše. Zahtevajte najnovejši veliki cenik, ki ima blizu 600 podob, katerega Vam pošlje zastonj in poštine prosto

Izborna zaloga zlatnine in srebrnine.

Na Najvišje povelje Nj. c. kr. apost. Veličanstva.

XXXV. c. kr. državna loterija

za zasebne dobrodelne namene tustranske državne polovice.

Le-ta denarna loterija — edina v Avstriji postavno dovoljena — ima 18.397 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 506.880 kron.

Glavni dobitek je:

200.000 kron.

Za izplačanje dobitkov jamčijo c. kr. loterijski dohodki.

Žrebanje je nepreklicno dne 18. junija 1903. l.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtsgasse 7, v loterijskih nabiralnicah, tobakarnah, pri davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti za žrebanje za kupovalce srečk zastonj.

Srečke se dopošiljajo poštine prosto.

C. kr. ravnateljstvo za loterijske dohodke.

Oddelek za državne loterije.

Vsaki gospodinji

je čestitati, ki glede na zdravje, prihranek in dobri okus uporablja Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

Vljudna prošnja: Pri kupovanju ne zahtevajte samo »sladne kave«, ampak izrečno vselej — Kathreinerjevo — Kneippovo sladno kavo in odjemajte jo le v izvornih zavojih, kakršnega kaže ta podoba.

Štedilno milo z znamko „jelen“

je izredno dobre kakovosti, je jako izdatno in zajamčeno čisto.

Na prodaj je po vseh boljših prodajalnicah tacega blaga.

Paziti je na gorenjo varstveno znamko.